

METİNSELLİK ÖLÇÜTLERİNE GÖRE ANALİZ

Bağdaşıklık (Cohesion)

- Gönderim (ileriye referans, geriye referans)
- Bağlaç kullanımı
- Tekrarlar
- Zamirler
- Sebep-sonuç, amaç-sonuç ifadeleri
- Eksilteli yapılar
- Örtük anlatım (mecaz, metafor, sezdirim, varsayım)

METİNSELLİK ÖLÇÜTLERİNE GÖRE ANALİZ

Tutarlılık (Coherence) – Mantıksal ilerleme/mantık bütünlüğü

Amaçlılık

Kabul edilebilirlik

Bilgisellik

Durumsallık

Metinlerarasılık

METİN ÇÖZÜMLEME (PRATİK ANALİZ)

Bağlam

- Metin hangi kültüre aittir?
- Hangi dönemi yansıtmaktadır?
- Yazarın amacı, niyeti nedir?
- Metnin hedef kitlesi kimlerdir?

METİN ÇÖZÜMLEME (PRATİK ANALİZ)

Dilbilgisel Yapı

- Metin standart dile mi ait?
- Cümleler arasındaki anlambilimsel bağlantılar nelerdir?
- Bağdaşıklık unsurları hangileridir?
- Giriş, gelişme sonuç bölümleri var mı?
- Metnin teması, ana fikri nedir? Bunlar hangi söz ve cümlelerde belirginleşmiştir?

METİN ÇÖZÜMLEME (PRATİK ANALİZ)

Diğer söylem yapıları

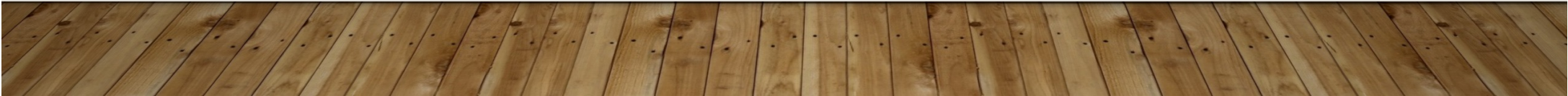
- Anlatım türü (bilgilendirici, öyküleyici, açıklayıcı ...vb)
- Metnin alanı (gazetecilik, günlük hayat, tarihsel metin, felsefi metin, bilimsel metin ...vb)
- Biçimsel unsurlar (tekrarlar, zamirler, bağlaçlar, eksilteli yapılar, uyak, abartı, metafor ...vb)

METİN ÖRNEĞİ: YAPAY ZEKÂ

Yapay zekâ, bilgisayarların insan benzeri düşünme ve öğrenme süreçlerini taklit edebilmesini sağlayan bir teknoloji alanıdır. Günümüzde teknolojinin hızlı gelişimiyle birlikte yapay zekâ birçok alanda önemli bir yer edinmiştir. Özellikle büyük veri kümelerinin işlenmesi ve analiz edilmesi sayesinde bu sistemler karmaşık problemlerin çözümünde etkili biçimde kullanılmaktadır.

Bu teknoloji sağlık, eğitim ve ulaşım gibi farklı alanlarda çeşitli uygulamalarla karşımıza çıkmaktadır. Örneğin sağlık alanında hastalıkların erken teşhisi için yapay zekâ destekli sistemler geliştirilmektedir. Bunun yanı sıra eğitim alanında akıllı öğrenme uygulamaları öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına göre içerik sunabilmektedir. Ayrıca günlük yaşamda kullanılan sesli asistanlar ve otomatik çeviri programları da yapay zekânın yaygın örnekleri arasında yer almaktadır.

Bütün bu gelişmeler, yapay zekânın insan yaşamını kolaylaştıran önemli bir teknoloji olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte bu teknolojinin geliştirilmesi ve kullanılması sürecinde etik ilkelerin ve veri güvenliğinin de dikkate alınması gerekmektedir. Bu nedenle yapay zekâ alanındaki çalışmalar hem teknolojik hem de toplumsal sorumluluk bilinciyle sürdürülmelidir.

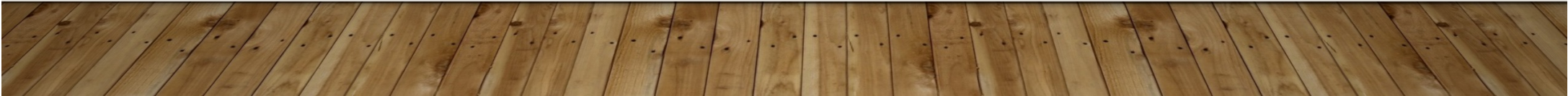

BAĞDAŞIKLIK

Yapay zekâ, bilgisayarların insan benzeri düşünme ve öğrenme süreçlerini taklit edebilmesini sağlayan bir teknoloji alanıdır. Günümüzde teknolojinin hızlı gelişimiyle birlikte yapay zekâ birçok alanda önemli bir yer edinmiştir. Özellikle büyük veri kümelerinin işlenmesi ve analiz edilmesi sayesinde **bu sistemler** karmaşık problemlerin çözümünde etkili biçimde kullanılmaktadır.

Bu teknoloji sağlık, eğitim ve ulaşım gibi farklı alanlarda çeşitli uygulamalarla karşımıza çıkmaktadır. Örneğin sağlık alanında hastalıkların erken teşhisi için yapay zekâ destekli sistemler geliştirilmektedir. Bunun yanı sıra eğitim alanında akıllı öğrenme uygulamaları öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına göre içerik sunabilmektedir. Ayrıca günlük yaşamda kullanılan sesli asistanlar ve otomatik çeviri programları da yapay zekânın yaygın örnekleri arasında yer almaktadır.

Bütün **bu gelişmeler**, yapay zekânın insan yaşamını kolaylaştıran önemli bir teknoloji olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte **bu teknolojinin** geliştirilmesi ve kullanılması sürecinde etik ilkelerin ve veri güvenliğinin de dikkate alınması gerekmektedir. Bu nedenle yapay zekâ alanındaki çalışmalar hem teknolojik hem de toplumsal sorumluluk bilinciyle sürdürülmelidir.

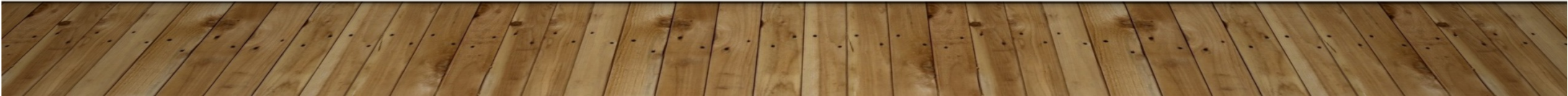

BAĞDAŞIKLIK

Yapay zekâ, bilgisayarların insan benzeri düşünme **ve** öğrenme süreçlerini taklit edebilmesini sağlayan bir teknoloji alanıdır. Günümüzde teknolojinin hızlı **gelişimiyle birlikte** yapay zekâ birçok alanda önemli bir yer edinmiştir. **Özellikle** büyük veri kümelerinin işlenmesi **ve** analiz edilmesi sayesinde bu sistemler karmaşık problemlerin çözümünde etkili biçimde kullanılmaktadır.

Bu teknoloji sağlık, eğitim **ve** ulaşım gibi farklı alanlarda çeşitli uygulamalarla karşımıza çıkmaktadır. **Örneğin** sağlık alanında hastalıkların erken teşhisi **için** yapay zekâ destekli sistemler geliştirilmektedir. **Bunun yanı sıra** eğitim alanında akıllı öğrenme uygulamaları öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına göre içerik sunabilmektedir. **Ayrıca** günlük yaşamda kullanılan sesli asistanlar **ve** otomatik çeviri programları **da** yapay zekânın yaygın örnekleri arasında yer almaktadır.

Bütün bu gelişmeler, yapay zekânın insan yaşamını kolaylaştıran önemli bir teknoloji olduğunu göstermektedir. **Bununla birlikte** bu teknolojinin geliştirilmesi **ve** kullanılması sürecinde etik ilkelerin **ve** veri güvenliğinin **de** dikkate alınması gerekmektedir. **Bu nedenle** yapay zekâ alanındaki çalışmalar **hem** teknolojik **hem de** toplumsal sorumluluk bilinciyle sürdürülmelidir.

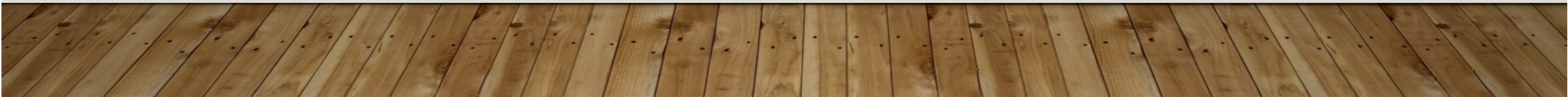

BAĞDAŞIKLIK

Yapay zekâ, bilgisayarların insan benzeri düşünme ve öğrenme süreçlerini taklit edebilmesini sağlayan bir **teknoloji** alanıdır. Günümüzde teknolojinin hızlı gelişimiyle birlikte yapay zekâ birçok alanda önemli bir yer edinmiştir. Özellikle büyük veri kümelerinin işlenmesi ve analiz edilmesi sayesinde bu **sistemler** karmaşık problemlerin çözümünde etkili biçimde kullanılmaktadır.

Bu teknoloji sağlık, eğitim ve ulaşım gibi farklı **alan**larda çeşitli uygulamalarla karşımıza çıkmaktadır. Örneğin sağlık alanında hastalıkların erken teşhisi için yapay zekâ destekli sistemler geliştirilmektedir. Bunun yanı sıra eğitim alanında akıllı öğrenme uygulamaları öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına göre içerik sunabilmektedir. Ayrıca günlük yaşamda kullanılan sesli asistanlar ve otomatik çeviri programları da yapay zekânın yaygın örnekleri arasında yer almaktadır.

Bütün bu gelişmeler, yapay zekânın insan yaşamını kolaylaştıran önemli bir teknoloji olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte bu teknolojinin geliştirilmesi ve kullanılması sürecinde etik ilkelerin ve veri güvenliğinin de dikkate alınması gerekmektedir. Bu nedenle yapay zekâ alanındaki çalışmalar hem teknolojik hem de toplumsal sorumluluk bilinciyle sürdürülmelidir.

EŞDİZİMSEL BAĞDAŞIKLIK (LEXICAL COHESION)

- **Teknoloji alanıyla ilgili kelimeler:** yapay zekâ, bilgisayar, veri, sistem, teknoloji, uygulama
- **Yapay zekânın uygulama alanları:** sağlık, eğitim, ulaşım, sesli asistan, otomatik çeviri

TUTARLILIK

Mantıksal bütünlük, tanım, uygulama alanlarının açıklanması ve genel değerlendirme görülmektedir. Tematik tutarlılık ve mantıksal ilerleme metin boyunca sürmektedir.

AMAÇLILIK

Yapay zeka hakkında bilgi vermek, uygulama alanlarını açıklamak, teknolojinin sorumluluk boyutuna dikkat çekmek amaçlanmıştır. Amacı bilgilendirmek ve öğretmektir.

KABUL EDİLEBİLİRLİK

Standart yazı dili kullanılmış, cümleler açık ve anlaşılır biçimdedir. Mantıksal bir şekilde ilerlemektedir.

BİLGİSELLİK

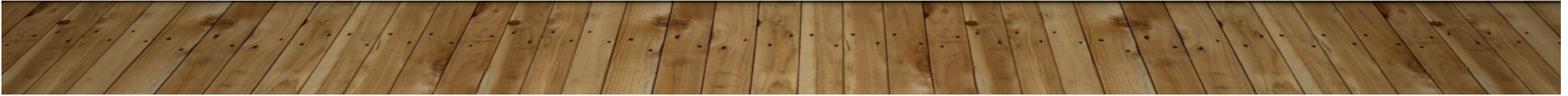
Yapay zekanın tanımı, kullanım alanları ve örnekleri verilmiştir. Orta düzeyde bilgilendiricidir.

DURUMSALLIK

Modern çağda yapay zekadan bahsetmektedir. Toplumsal bağlama uygun bir metindir. Öğrenci kitlesine ve genel kitleye hitap etmektedir.

METİNLERARASILIK

Açık net bir metinlerarasılık yoktur. Ancak çağdaş bilimsel bilgiye atıfta bulunmaktadır.

PRATİK METİN ANALİZİ

BAĞLAM:

- Çağdaş ve dünya kültürüne ait bir metindir. 21. yy. Dijital çağını yansıtmaktadır.
- Yazarın niyeti okuyucuyu bilgilendirmek ve bir farkındalık oluşturmaktır.
- Hedef kitlesi öğrenciler ve teknolojiye ilgisi olan diğer çevrelerdir.

PRATİK METİN ANALİZİ

DİLBİLGİSEL YAPI:

- Metin, standart yazı diline aittir. Tanımlama, örnekleme ve değerlendirme; yani giriş, gelişme, sonuç bölümleri vardır.
- Metin boyunca anlam bütünlüğü korunmuştur.
- Teması :Yapay zeka teknolojisidir.
- Anafikir:Yapay zeka insan hayatını kolaylaştırmaktadır.

PRATİK METİN ANALİZİ

DiğER SÖYLEM YAPILARI:

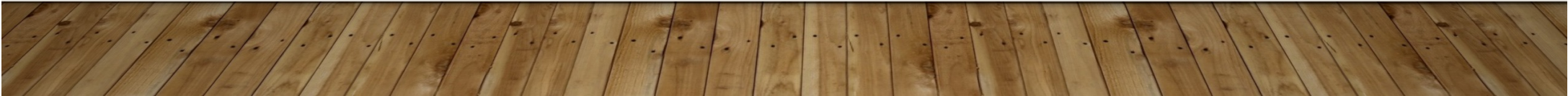
- Metin türü bilgilendirici ve açıklayıcı metindir. Bilimsel/öğretici metin kategorisindedir. Olay anlatımı veya öyküleme yoktur.
- Tekrarlar:
- Zamirler:
- Diğer :

METİN ÖRNEĞİ: ANNA KARENİNA

Bütün mutlu aileler birbirine benzer; her mutsuz ailenin mutsuzluğu ise kendine özgüdür. Oblonski ailesinde her şey altüst olmuştu. Karısı, kocasının bir zamanlar evlerinde çalışan Fransız mürebbiye ile ilişkisi olduğunu öğrenmişti ve artık onunla aynı evde yaşayamayacağını söylemişti. Üç gündür evde bu durum sürüp gidiyordu. Karı koca kadar ev halkı ve hizmetçiler de bu durumdan rahatsızdı. Evde yaşayan herkes, bir arada bulunmalarının artık bir anlamı kalmadığını hissediyordu.

Stepan Arkadyeviç Oblonski sabah uyandığında her zamanki gibi giyinme odasındaki kanepede uzanıyordu. Bir süre önce yaşanan tartışmayı hatırladı ve yüzü asıldı. Karısının söylediği sözleri, onun kendisine bakışını ve evdeki ağır sessizliği düşündü. O anda içinde bulunduğu durumun kolayca çözülemeyeceğini anladı.

- Bağdaşıklık (Tekrarlar, zamirler, anlam ilişkileri, anlam alanı, bağlayıcı ifadeler vb)
- Tutarlılık (tema, ilk cümle ve diğerleri, mantıksal akış)
- Söylem bağlamı (toplumsal durum, aile yapısı, zaman/dönem, kültür)

METİN ÖRNEĞİ: MACBETH

(I. Perde, I. Sahne – Cadıların konuşması)

Birinci Cadı:

Ne zaman yeniden buluşacağız biz üçümüz? Gök gürlediğinde mi, yıldırım çaktığında mı, yoksa yağmur yağdığında mı?

İkinci Cadı:

Kargaşa sona erdiğinde, savaş kazanılıp kaybedildiğinde.

Üçüncü Cadı:

Güneş batmadan önce.

Birinci Cadı:

Nerede buluşacağız?

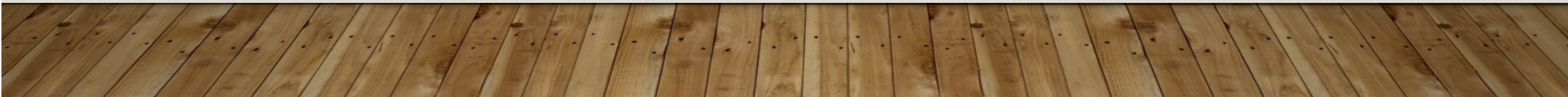
İkinci Cadı:

Fundalıkta.

Üçü birlikte:

Macbeth'le karşılaşacağız.

- Bağdaşıklık (Tekrarlar, zamirler, anlam ilişkileri, anlam alanı, bağlayıcı ifadeler vb)
- Tutarlılık (tema, ilk cümle ve diğerleri, mantıksal akış)
- Söylem bağlamı (toplumsal durum, aile yapısı, zaman/dönem, kültür)

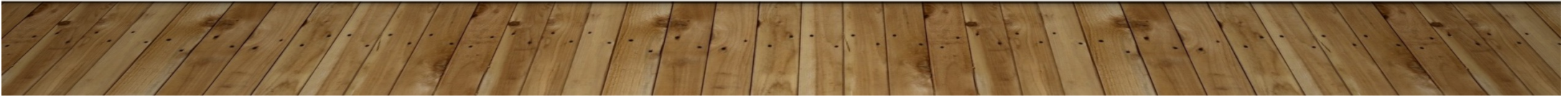

METİN ÖRNEĞİ: KÜRK MANTOLU MADONNA

Raif Efendi o gün yine her zamanki gibi erkenden dükkâna gelmişti. Dükkân henüz açılmamıştı ve içeride sessizlik hâkimdi. O, bu sessizliği severdi. Çünkü sessizlik içinde düşünmek ona iyi gelirdi. Masasına oturdu, çekmecedeki eski defterini çıkardı. Defteri elinde tutarken bir süre durdu. Sanki geçmişte yaşadığı bazı anılar yeniden canlanıyordu. Bir süre sonra başını kaldırdı ve dükkânın boşluğuna baktı. O anda içinde garip bir yalnızlık duygusu hissetti.

- Bağdaşıklık (Tekrarlar, zamirler, anlam ilişkileri, anlam alanı, bağlayıcı ifadeler vb)
- Tutarlılık (tema, ilk cümle ve diğerleri, mantıksal akış)
- Söylem bağlamı (toplumsal durum, aile yapısı, zaman/dönem, kültür)

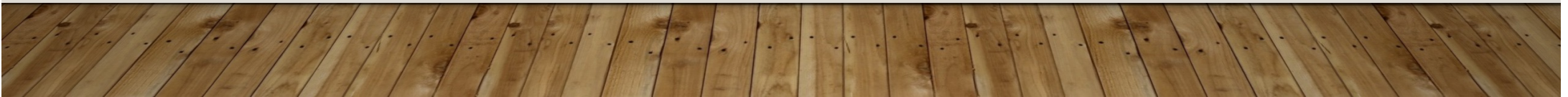

METİN ÖRNEĞİ: RESTORASYONU TAMAMLANAN KÜTÜPHANE YENİDEN AÇILDI

Şehir merkezinde bulunan eski kütüphane binası uzun süren bir restorasyonun ardından yeniden hizmete açıldı. Kültür Müdürlüğü yetkilileri, kütüphanenin yalnızca bir okuma alanı değil, aynı zamanda bir kültür merkezi olarak da kullanılacağını belirtti. Bu kapsamda binada yeni okuma salonları, çocuklar için özel bölümler ve dijital araştırma alanları oluşturuldu. Yetkililere göre bu düzenlemeler özellikle öğrencilerin ve araştırmacıların kütüphaneden daha fazla yararlanmasını sağlayacak.

Ayrıca kütüphanede düzenli olarak söyleşiler, kitap tanıtımları ve kültürel etkinlikler yapılması planlanıyor. Bu etkinliklerin amacı, şehirdeki okuma kültürünü güçlendirmek ve kütüphaneyi daha canlı bir sosyal mekân hâline getirmek. Projeyi hazırlayan ekip, kütüphanenin yeniden açılmasıyla birlikte hem öğrencilerin hem de şehir sakinlerinin bu alandan daha aktif biçimde yararlanacağını ifade etti.

- Bağdaşıklık (Tekrarlar, zamirler, anlam ilişkileri, anlam alanı, bağlayıcı ifadeler vb)
- Tutarlılık (tema, ilk cümle ve diğerleri, mantıksal akış)
- Söylem bağlamı (toplumsal durum, aile yapısı, zaman/dönem, kültür)

DERS SONU

- Beni dinlediđiniz için teŝekkürler...